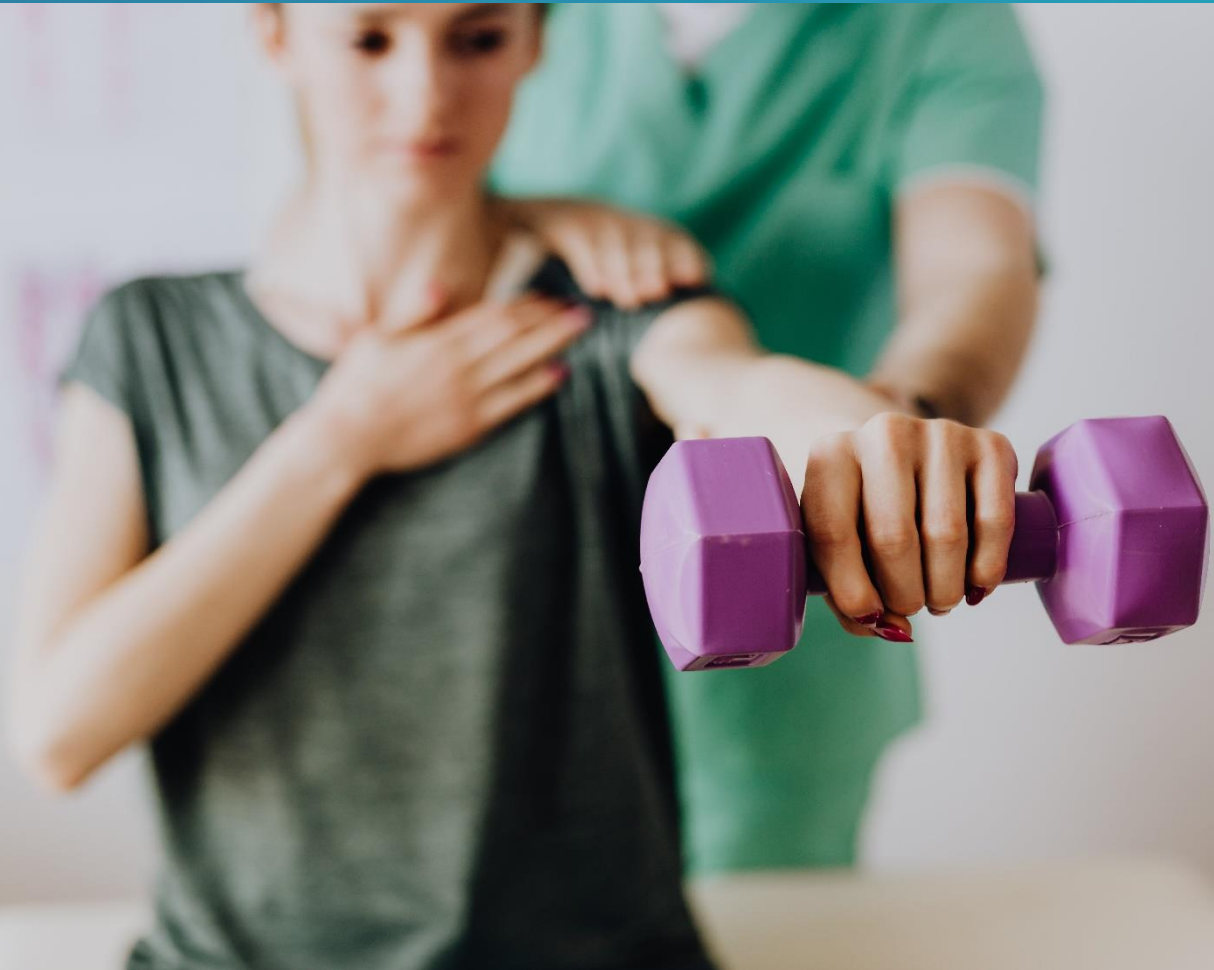

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Ymyriadau rhagsefydlu ar gyfer cleifion ar restrau aros llawfeddygol dewisol

Crynodeb o dystiolaeth pwnc ar ymyriadau rhagsefydlu aml-gydrannol.

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg hefyd/This document is also available in English

Cynnwys:

Ymyriadau rhagsefydlu ac adsefydlu cynnar aml-gydrannol i gleifion ar restrau aros am lawdriniaeth meingefn yr asgwrn cefn	5
Cyfeiriadau:.....	7

Cefndir

Ar hyn o bryd, mae amseroedd aros yn y GIG yn uwch nag erioed, gyda rhestrau aros arbennig o hir ym maes llawdriniaeth ddewisol. Gall disgwyl am amser maith am lawdriniaeth effeithio'n negyddol ar gleifion a allai brofi canlyniadau iechyd gwaeth, iechyd meddwl gwael, clefydau'n datblygu ymhellach, neu hyd yn oed farwolaeth¹. Gallai'r amser a dreulir yn disgwyl am lawdriniaeth gael ei ddefnyddio'n well yn paratoi cleifion. Nod ymyriadau rhagsefydlu yw gwella iechyd a lles cyffredinol cyn llawdriniaeth fawr, trwy ymyrryd yn y cyfnod cyn llawdriniaeth i addasu ffactorau risg ymddygiadol a ffordd o fyw a allai gael effaith gadarnhaol ar ganlyniadau cyn llawdriniaeth ac yn y tymor hwy.

Nod y crynodeb hwn o dystiolaeth pwnc yw archwilio:

- 1) Pa ymyriadau rhagsefydlu i oedolion ar restrau aros llawfeddygol dewisol sy'n effeithiol?
- 2) Pa nodweddion/cydrannau o ymyriadau rhagsefydlu i oedolion ar restrau aros llawfeddygol sy'n bwysig i'w llwyddiant?

Mae'r crynodeb hwn o dystiolaeth pwnc yn crynhoi **ymyriadau rhagsefydlu aml-gydrannol** a nodwyd gan ein chwiliad tystiolaeth cyflym. Cafodd astudiaethau eu cynnwys os oeddent yn edrych ar ymyriadau rhagsefydlu i gefnogi cleifion wrth aros am lawdriniaeth, a lle aseswyd canlyniadau cyn llawdriniaeth i bennu effaith yr ymyriadau ar iechyd cleifion yn ystod y cyfnod cyn y llawdriniaeth. Nid yw canlyniadau ar ôl llawdriniaeth wedi'u cynnwys yn y crynodeb hwn gan fod y diddordeb ar gleifion cyn llawdriniaeth, ac oherwydd y nifer fawr o ganlyniadau cyn llawdriniaeth a ddisgrifir yn yr astudiaethau.

¹ Okolie C, et al. 2022. A rapid review of the effectiveness of innovations to support patients on elective surgical waiting lists. *Medrxiv* DOI: 10.1101/2022.06.10.22276151

<https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2022.06.10.22276151v1.full.pdf>

✓ **Bwriad y crynodeb hwn yw:**

- Cefnogi'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau am bolisiâu neu gamau gweithredu cenedlaethol neu leol
- Cefnogi sgysiau archwiliadol am ymyriadau, rhaglenni a gwasanaethau drwy:
 - Amlygu'r mathau o ymyriadau yr ymchwiliwyd iddynt
 - Amlygu'r mathau o ymyriadau sy'n dangos canlyniadau addawol ac sy'n deilwng o archwilio pellach sy'n benodol i'r cyd-destun
 - Amlygu'r mathau o ymyriadau sy'n llai tebygol o gael eu cefnogi gan y dystiolaeth ac y dylid eu hosgoi ar hyn o bryd.

✗ **Nid bwriad y crynodeb hwn yw:**

- Rhoi asesiad ansawdd a chyd-destunol manwl o'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer pob ymyriad ac ni ddylid ei ddefnyddio ar ei ben ei hun i ddyrannu adnoddau
- Ystyried blaenoriaethau sy'n cystadlu, addasu i gyd-destun lleol, effeithio ar faint na chostau
- Ymdrin â'r holl ymyriadau posibl.

Allwedd Graddio Tystiolaeth:

Mae'r dystiolaeth yn awgrymu y gallai'r ymyriad gael effaith gadarnhaol ar y canlyniad hwn:
Cefnogir yr ymyriad gan dystiolaeth o ansawdd da neu gymedrol o'i effeithiolrwydd ar gyfer y canlyniad hwn

Esboniad:

Mae'r rhan fwyaf o astudiaethau'n cael eu harfarnu fel rhai o ansawdd da neu gymedrol ac maent yn dangos effaith o blaid yr ymyriad ar gyfer y canlyniad hwn

Ystyriaethau pellach:

Angen archwilio pellach sy'n benodol i'r cyd-destun (y gallu i gyffredinoli i Gymru). Ystyried gwerthuso trylwyr os yw'r mathau hyn o raglenni'n cael eu gweithredu

Angen ymchwil pellach:

Mae'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer yr ymyriad hwn yn cynnwys astudiaethau o ansawdd gwael i raddau helaeth ar gyfer y canlyniad hwn

Esboniad:

Mae'r rhan fwyaf o astudiaethau'n cael eu harfarnu fel rhai o ansawdd gwael, ond maen nhw'n dal i ddangos effaith ar gyfer y canlyniad o blaid yr ymyriad

NEU

Mae'r rhan fwyaf o astudiaethau'n cael eu harfarnu fel rhai o ansawdd gwael ac nid ydynt yn cael unrhyw effaith ar y canlyniad hwn o blaid yr ymyriad

Ystyriaethau pellach:

Angen ymchwil sylfaenol mwy cadarn a gwerthuso trylwyr

Angen ymchwil pellach:

Mae'r sylfaen dystiolaeth yn anghyson. Efallai y bydd rhywfaint o dystiolaeth yn cefnogi'r defnydd o'r ymyriad hon ar gyfer y canlyniad hwn, ond nid yw'n bendant

Esboniad:

Mae canlyniadau astudiaethau yn anghyson heb fwyafrif clir o blaid neu yn erbyn yr ymyriad, waeth beth fo'r ansawdd

Ystyriaethau pellach:

Angen ymchwil sylfaenol mwy cadarn a gwerthuso trylwyr

Angen ymchwil pellach:

Mae diffyg tystiolaeth am yr ymyriad hwn ar gyfer y canlyniad hwn

Esboniad:

Dim ond un astudiaeth sydd wedi'i nodi ar gyfer yr ymyriad hwn (waeth beth fo'r ansawdd)

Ystyriaethau pellach:

Angen mwy o ymchwil sylfaenol a gwerthuso trylwyr

Mae'r dystiolaeth yn awgrymu na fydd yr ymyriad yn effeithiol ar gyfer y canlyniad hwn o reidrwydd:

Mae yna dystiolaeth o ansawdd da neu gymedrol i awgrymu bod yr ymyriad hwn yn debygol o fod yn aneffeithiol ar gyfer y canlyniad hwn

Esboniad:

Mae'r rhan fwyaf o astudiaethau'n cael eu harfarnu fel rhai o ansawdd da neu gymedrol

Ystyriaethau pellach:

Mae'r ymyriadau hyn yn llai tebygol o gael eu cefnogi gan dystiolaeth a dylid eu hosgoi ar hyn o bryd

ond nid ydynt yn cael unrhyw effaith ar yr ymyriad ar gyfer y canlyniad hwn

Ymyriadau rhagsefydlu ac adsefydlu cynnar aml-gydrannol i gleifion ar restrau aros am llawdriniaeth meingefn yr asgwrn cefn ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

Sylwer, gan mai dim ond un astudiaeth sydd wedi'i nodi yn y categori hwn, mae'r canlyniadau wedi'u graddio fel dystiolaeth annigonol yn ddiodyn. Er gwaethaf hyn, gwnaed ymgais yn y crynodeb i adrodd ar effeithiolrwydd yr astudiaeth.

Crynodeb o'r ymyriad:

Archwiliodd un astudiaeth o ansawdd cymedrol (a gyhoeddwyd ar draws dau bapur)⁽¹⁾⁽²⁾ effeithiolrwydd rhaglen integredig o ymyriadau rhagsefydlu aml-gydrannol ac ymyriadau adsefydlu cynnar mewn cleifion sy'n aros am llawdriniaeth meingefn yr asgwrn cefn. Roedd y cydrannau rhagsefydlu'n cynnwys rhaglen hyfforddi cyn llawdriniaeth unigol 6 i 8 wythnos ar gyfer ymarfer corff gartref; dysgu dan arweiniad ffisiotherapydd; gwybodaeth am roi'r gorau i ysmegu ac yfed niweidiol, a diod llawn protein cyn llawdriniaeth. Roedd yr ymyriad yn cynnwys adsefydlu aml-gydrannol ar ôl llawdriniaeth hefyd. Cymharwyd y grŵp ymyriad â grŵp rheolydd a oedd yn derbyn gofal safonol.

Canlyniadau:

Mae'r dystiolaeth o effeithiolrwydd **ymyriadau rhagsefydlu aml-gydrannol yn ddiffygiol** ar gyfer y canlyniadau canlynol:

Canlyniadau cost-effeithiolrwydd:

- **Gallai fod yn effeithiol** (un astudiaeth o ansawdd cymedrol; roedd y costau uniongyrchol fesul claf yn uwch yn ystod y cyfnod cyn llawdriniaeth oherwydd y rhaglen rhagsefydlu ond yn is yn y cyfnod ar ôl llawdriniaeth oherwydd arhosiad ysbyty byrrach. Roedd y rhaglen integredig €494 yn llai costus na'r rhaglen gofal safonol o ran costau uniongyrchol)⁽²⁾.

Gweithrediad:

- **Gallai fod yn effeithiol** (un astudiaeth o ansawdd cymedrol yn dangos cynnydd arwyddocaol yn ystadegol mewn gweithrediad yn y grŵp ymyriad o gymharu â'r grŵp rheolydd adeg y llawdriniaeth)⁽¹⁾.

Bodddhad Cleifion:

- **Gallai fod yn effeithiol** (un astudiaeth o ansawdd cymedrol; nifer sylweddol uwch o gleifion yn y grŵp ymyriad yn fodlon iawn gyda'r driniaeth a'r canlyniad na'r grŵp rheolydd)⁽¹⁾.

Ansawdd Bywyd sy'n gysylltiedig ag iechyd:

- **Efallai na fydd yn effeithiol** (un astudiaeth o ansawdd cymedrol; dim gwahaniaeth arwyddocaol rhwng y grwpiau ymyriad a rheolydd)⁽¹⁾.

Symudedd:

- **Efallai na fydd yn effeithiol** (un astudiaeth o ansawdd cymedrol; dim gwahaniaeth arwyddocaol rhwng y grwpiau ymyriad a rheolydd)⁽¹⁾.

Poen:

- **Anghyson** (un astudiaeth o ansawdd cymedrol; anghyson o fewn yr astudiaeth wrth ddefnyddio gwahanol offer mesur ar gyfer poen)⁽¹⁾.

Y gallu i gyffredinoli:

Cynhaliwyd yr astudiaeth hon yn Nenmarc^{(1) (2)}, felly mae angen ystyried y gallu i gyffredinoli i gyd-destun Cymru.

Cymhwysedd:

Cynhaliwyd yr ymyriad mewn cleifion sy'n aros am lawdriniaeth meingefn yr asgwrn cefn ac felly efallai na fydd yn berthnasol i gleifion sy'n aros am lawdriniaethau dewisol eraill.

Os ydych yn parhau â'r ymyriad hwn:

Awgrymir bod angen gwaith ymchwil cadarn pellach a gwerthuso effaith yn drylwyr.

Cyfeiriadau:

1. Nielson, P; Tonnesen, H,; Pederson, T et al. Prehabilitation and early rehabilitation after spinal surgery: Randomized clinical trial. *Clinical Rehabilitation*. 2010; 24: 137–148.
2. Nielsen, P; Andreasen, J; Asmussen, M a Tønnesen, H. Costau ac ansawdd bywyd ar gyfer rhagsefydlu ac adsefydlu cynnar ar ôl llawdriniaeth asgwrn y meingefn. *Ymchwil Gwasanaethau Iechyd BMC* 2008, 8:209

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Gweithio gyda'n gilydd i greu Cymru iachach

Working together for a healthier Wales

© 2024 Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Gellir atgynhyrchu deunydd sydd yn y ddogfen hon o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-governmentlicence/version/3/ ar yr amod y gwneir hynny'n gywir ac nad yw'n cael ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol.

Cydnabyddiaeth i Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru i'w nodi.

ISBN: 978-1-83766-328-6